

Time

Simultaneous

Consecutive but both currently present, and neither has yet been ventilated

Consecutive but identified second anticipated shortly

Consecutive but statistical second anticipated shortly

Consecutive and first ventilated before second arrives

Condition

More/Less likely to die without ventilation

Less/More likely to survive with ventilation

Greater/Lesser life expectancy with ventilation

חיי עולם/חיי שעה

גוסס-non-goss

טריפה-non-טריפה

Issues:

1. Does the Mishnah at the end of Horayot have any effect on priority in our cases? Why or why not?
2. Why/when can't one kill someone else actively/passively to save your own life?
3. Why/when can you decide that your life precedes your brother's?
4. Why/when must one kill a fetus to save its mother?
5. (When) May one kill a טריפה to save a שלם?
6. May one steal to save a life? Even if the theft cannot be repaid?
7. Do patients acquire a right to continued treatment?
8. Is עוסק במצוה פטור מן המצוה relevant?
9. Is the category חולה לפנינו halakhically relevant today? If yes, is it relevant to our cases?
10. When can/should actuarial considerations affect פיקוח נפש decisions?
11. Is removal of a ventilator killing if the patient will probably/possibly die immediately/within חיי שעה/eventually without first recovering?
12. When and why is הסרת מונע permitted?
13. Is death ever "better than life" for a patient? If yes, how is that condition diagnosed? What halakhic implications does it have?
14. How do we define the terms חיי שעה, גוסס, and טריפה?
15. How much halakhic confidence should we have in medical prognoses of life expectancy?
16. What degree of deference may/must one show to hospital policy, and for what reasons?
17. With regard to all these questions, are the rules for health care professionals different than for everyone else? If yes, when and why?

1.

תשובות והנהגות כרך א סימן תתנח

A.

ולפי"ז שכל הטעם הוא מפני ש"אין מאבדין נפש מפני נפש" - א"כ לפ"ז טרפה שאינו אפילו מקצת נפש . . . לכאורה היה מותר להרגו כדי להציל נפש, דבטרפה, דחיי"ו חיי שעה - אין שייך בזה מש"כ הרמב"ם שאין דוחין נפש מפני נפש, . . . וביותר הלוא מפורש במשנה סופ"ז דאהלות שהורגין עובר כדי להציל אחר,

B.

ברם בנב"י תנינא חו"מ סימן נ"ט כתב: אטו, מי הותר להרוג את הטריפה להציל את השלם?! זה לא שמענו מעולם!?
אבל הראוני שבש"ת בית יצחק חיו"ד: בן סי' קס"ב הביא את דברי הנוב"י וחולק עליו וכתב שמותר להרוג טרפה כדי להציל אדם שלם. . . ובח"י הגר"ח מבריסק צ"ל כתב ששורש ההיתר הוא רק מדין רודף, אבל בלאו הכי - אין היתר להורגו אף שאינו נפש . . . ועיין באחיעזר להגר"ח ע"ז צ"ל (ח"ג סי' ע"ב סק"ג) . . . ולדבריו אין היתר להרוג סתם טריפה מן השוק על מנת להציל אדם שלם כיון שהטריפה אינו רודף.
*ולפ"ז - בנידון דידן, שהמכונה מיועדת להציל חיי עולם ונמסר לטריפה לזמן -
*י"ל דהוי כאילו הטריפה לוקח מהשלם את המכונה ודינו כרודף,
[עי' ביאור הגר"א סי' שפ"ח ס"ק ע"ד שדין רודף הוא אף באינו מתכוין ובגרמא, ומקורו מדין עובר הנ"ל].
ושב נימא דכיון דאינו נפש נדחה מפני שלם וכתבאר.

C.

מיהו יש לדחות, שאין ראיה מעובר,
דעובר - לא נקרא אדם, ולכן מותר להרגו, (עיין בחו"י סי' ל"א בזה)
אבל טרפה - נקרא אדם, ואסור להרוג אדם להציל אחר, וכדברי הנוב"י,
ועוד, דאפילו בממון יש סוברים שאסור לאדם להציל עצמו בממון חבירו, ואף להמתירין - היינו מפני שאפשר בהשבה,
*לכן נראה **מסברא** דאין להרוג אדם, אפי' טרפה שחיי"ו חיי שעה, כדי להציל אחר.

D.

ואף שלענין איסורים נראה דלא דחינן אלא כשהסיבה דפקו"נ כבר לפנינו, ולא נדחה איסור מפני פיקו"נ שיתחדש למחר . . . מ"מ הכא, שע"פ תקנות ביה"ח אינו אלא מונע עצמו מלהציל טרפה לחיי שעה כדי שיוכל אח"כ להשתמש במכונת החיאה זו כדי להציל יהודי לחיי עולם, ויהיה בידו לקיים מצוה גדולה זו דהצלת נפשות לחיי עולם, שמצוי יום יום חולים כאלו - לכאורה הוי כמו ששני חולים בפנינו, חיי עולם וחיי שעה, דודאי חיי עולם עדיף.
וסברא זו שכתבנו דהיכא שהדבר תדיר יום יום נחשב כלפניו ממש - מצינו דוגמתו בחזו"א אהלות סי' כ"ב אות ל"ב שמש"כ האחרונים שמותר לנתח מת לצורך הצלת נפש כשהחולה בפנינו - א"צ להיות בפניו ממש, אלא אפי' מצוי חולה כזה - נחשב כבר כלפניו אף שאינו לפניו ממש.

E.

מיהו צ"ב מהא דב"מ דף ס"ב ע"א בשנים שהיו מהלכין בדרך וקיתנו של מים לאחד קיי"ל כר"ע דחייך קודמין,
ולפי"ז, כשחלוקת קיתון המים אינה בנוגע אליו, אלא לחלק לשני בנ"א אחרים -
הנה במקרה שאם יתן לאחד מהם יגיע לישוב, ואם יתן לשניהם יחיו חיי שעה -
בכה"ג, דאין שייך חייך קודמין -
לכו"ע יחלקו המים לשניהם, שיחיו שניהם חיי שעה, אפי' שעי"ז אף אחד מהם לא יגיע לחיי עולם, . . .
אבל בנדוננו - שלפניו חיי שעה עכשיו וחיי עולם לאחר זמן, ואם יתן לחיי שעה - כבר לא יוכל להציל לחיי עולם,
*זה לא חשיב חלוקה לשניהם, אלא עושה מעשה בידים הגורם למנוע הצלת חיי עולם,
וא"כ, אח"כ שיבואו שניהם לפניו שיוכל להציל, או חיי עולם או חיי שעה - ודאי יש להעדיף חיי עולם,
וכיון שלדעת הרופא קרוב לודאי שמזדמן במקדמם הצלת חיי עולם -
מותר לו להניח ולהשהות מלהשתמש במכונה זו כדי שיוכל להציל לחיי עולם דוקא דעדיף.

F.

ובלא"ה נראה שכיון שמכונת ההחייאה שייכת לבית החולים, ולפי תקנותיהם אין להשתמש במכונה זו אלא להצלת חיי עולם, ואין לבזבז מכונה זו להצלת טרפה לחיי שעה גרידא –

*נראה שאינו מחוייב לעבור על התקנון ולגזול כדי להציל יהודי טרפה לחיי שעה,

ועוד, שלא מצינו חיוב הצלה היכא שצריך לגזול ממון חבירו כדי להציל נפש, ואף דמותר לגזול ולשלם . . .

אפשר שאין זה חיוב אלא רק היתר - בפרט כשמדובר להציל טרפה - וד"ז צ"ב.

ולמעשה

דעתי נוטה להתיר לרופא לקיים תקנת בית החולים, שזהו גם דין תורה להציל לחיי עולם כשמצוי,

ומיהו - כיון שאין הדבר ברור, ונפשות תלויות בהלכה זאת אף לחיי שעה - אצפה לשמוע דעת גדולי הוראה.

וקבלתי תשובות מכמה גדולים בארץ ישראל, והסכימו לדברינו להתיר לרופא לקיים תקנת הבית חולים שהוא ג"כ דין

תורה וכמ"ש, ובעזה"י נביא דבריהם במק"א ונדון בהם,

G.

וידידי הגר"י זילברשטיין שליט"א מצא עצה מחוכמת, להתקין שעון חשמלי למכונת ההחייאה . . .

אבל כשהצעתי זאת לרופא השואל, טען שאינו מסוגל לעשות כן, כיון שכאשר הקרובים רואים שמעתיקים המכונה לאחר

הם פותחים בצעקות (אף שהמכונה כבויה), ובינתיים הבעל חיי שעה מת, ומפחד שיאשימו אותו ברצח החולה. . . .

אך עדיין יש לברר: מה הדין במקרה וחיברו חולה למכונת החייאה ואח"כ נמצא שהוא טריפה, ושוב בא לפניו חולה

שניתן להצילו לחיי עולם - אם מותר להעביר את המכונה ולחברה לחיי עולם, שבניתוקו מהמכונה הוא כרציחה ובאי

הצלת השני הוא רק העדר הצלה?

ובזה השאלה חמורה מאוד.

וד"ז תלוי לכאורה בפלוגתת מהנוב"י עם הבי"צ ומנ"ח הנ"ל,

ובזה יש לעשות העצה הנ"ל שתהא המכונה מחוברת לשעון חשמלי

וכשיבוא חיי עולם יוציאו הקרובים מהחדר וכשתכבה המכונה יעבירו המכונה להצלת חיי עולם.

2. שו"ת ציץ אליעזר חלק יז סימן יב

A.

הנה לדעתי נראה דברור הדבר להלכה למעשה כדברי הנודע ביהודה ז"ל במהדו"ת חחו"מ סימן נ"ט שפשוט הדבר בעיניו כביעתא בכותחא שאסור להרוג את הטריפה כדי להציל את השלם

...

(רבד"ז) ותו דכתיב דרכיה דרכי נועם וצריך שמשפטי תורתנו יהיו מסכימים אל השכל והסברא,

B.

אם כן נלע"ד שכל כה"ג - יש להעדיף את ההצלה לחיי עולם על ההצלה לחיי שעה (אפילו אם איננו בגדר טריפה). . . . ובמ"ש דאין חילוק בזה בין חיי שעה לזמן מועט של יום או יומים או איזה חדשים ע"ש, . . .

C.

ולנתק אז - הרי ימית עי"כ את הטריפה בידיים, וזה אסור בודאי, ואין זה דרכי נועם, וגם הקרובים לא יתנו לו וכן"ל. וצודק כת"ר במ"ש בדבריו לומר כי בנידונו מכיון שהדבר תדיר יום יום - נחשב זה כלפינו ממש, ומכיון שנחשב כלפינו, אין גם כל מקום במקרה שלפנינו לבוא עלה כדי להציל את חיי שעה מכח דין השבת אבדת גופו, דבמקום פקו"נ לחיי עולם - נדחה חיוב השבת אבדת גוף לחיי שעה, ופשוט.

E.

אבל לסניף - בודאי ראויים להצטרף מהכתוב במאירי ובמנ"ח הנז', ולומר דזיל בתר טעמא, דהיינו בתר הנימוקים שכותבים בזה ששולעצמם ניתן להחילם גם לכגון נידונו,

ובפרט שבצד מה ישנה עוד עדיפות לנידונו בזה שהמדובר להיות בזה רק בשב ואל תעשה

[ושונה הדבר היכא שנתקו את המכונה המחוברת כבר אל הטריפה כדי לתת לחולה שחיוו חיי עולם,

דאזי ממיתים עי"כ את הטריפה בידיים].

F.

Pri Megadim

מכל האמור נלענ"ד להלכה דיפה היא התקנה שתיקנה הנהלת ביה"ח ביוהנסבורג שלא להשתמש במכונת ההחייאה זו כי אם לחולים שניתן לרפואתם ולהצילם לחיי עולם.

והרופא השואל לא רק שאיננו מחויב לגזול את מכונת ההחייאה ולעבור על תקנת ביה"ח כדי להציל יהודי טריפה לחיי עולם, אלא שאסור לו לעשות זאת,

וזאת מבלי צורך להכנס בזה לבירור הבעיא להצלת חבירו בממון חבירו. . . .

ולבו של הרופא לא צריך לנקפו כלל מזה, כי הוא עושה כדן וכהלכה, ויכול שפיר להתפאר בזה מה שעל פי ההנחיות האמורות של ביה"ח שמבצע אותם הציל הרבה יהודים לחיי עולם, אשריו ואשרי חלקו בזה

G.

שו"ת ציץ אליעזר חלק יז סימן עב

בנדרים דף כ"ב ע"א מסופר: עולא במיסקיה לארעא דישראל. . . .

התפארת ישר' על המשניות בפ"ח דיומא בבועז אות ג' . . . אבל ביש חיי קיום כנגדו - אזי ודאי דדם חיי קיום שלו סומק

טפי מדם חיי שעה של חבירו שאינו סומק כל כך, ואפי' ספק חיי קיום עדיף מודאי חיי שעה, ויכול להציל את עצמו בו,

. . . ולדעתי נראה דאין בשום פנים ללמוד בכזאת למעשה עפ"י דברי התפא"י, שכותבם בעצמו רק בלשון "אפשר".

כמסתפק ובא. ועצם דברי התפא"י בזה - לענ"ד נדחים המה מהלכה,

H.

ולכן בהצטרף שני הנימוקים יחד, שראשית היה עליו מורא שאם לא יחזיק בידיו יהרגנו, ושנית, חיי השעה המועטים של

הנשחט היו כרוכים ביסורים מרים באין כל תקווה להנצל מזה - הורה לו עולא היתר לעצמו לעשות זאת להחזיק את ידיו

של ההורג כדי שימהר למות, וזאת ג"כ רק על ידי דיבור בעלמא.

כתבתי את האמור כאשר הדגשתי "באפילו אם יש ללמוד משם", אבל למעשה אין לבוא ללמוד משם בכלל.

א.

בגמ' בע"ז שם, וכן בהאמור בדברי הפוסקים כנ"ל,
הא המדובר על להקריב ולסכן חיי שעה של איש לטובתו הוא, בהיות ויתכן דעי"כ ינצל לחיי עולם ולכן מתירין להקריב
ולסכן החיי שעה שלו בהיות ויתכן דעי"כ יקבל טובה שינצל לחיי עולם,
וכך מדגישין התוס' בע"ז שם "דעבדין לטובתו" ע"ש.
ואיך אפשר לבוא וללמוד מזה להתיר בכה"ג גם כשזה לא לטובתו כ"א לטובת אחר?

לזאת נראה לי להלכה למעשה, בנידון שאלתנו,
דאסור לנתק המכונה המחוברת לחולה שסיכוייו לחיי שעה בלבד, ולחברה לחולה שסיכוייו לחיי עולם, בהיות וימיתוהו על
ידי כך, ואסור להמית אדם אף על פי שסיכוייו רק לחיי שעה כדי להציל עי"כ אדם אחר הגם שסיכוייו לחיי עולם.
נ.

הסברא נותנת כי למעשה יש להכריע לפסוק בזה כשיטת הנודע ביהודה וסייעתו, **מפני שאין זה דרכי נועם לקפד**

פתיל חייו של אחד, הגם שחיי שעה המה, כדי להציל חייו של איש אחר. וכל רגע של חיי אדם יקר הוא לאין ערוך
ומהוה עולם מלא, וכדברי התנא באבות: "יפה שעה אחת של תשובה ומעשים טובים בעוה"ז מכל חיי העולם הבא". וכל
עוד בו נשמטו - יקו לתשובת יציר אדמתו.

אפילו במאירי ובמנ"ח, המדובר הוא על מקרה שהמסוכן בעצמו רוצה להעזר עי"כ כדי להציל את חייו (כההיא דסיעה
של בני אדם שכולם נתונים בסכנה), ואין על כן ללמוד מזה להתיר גם לגוף שלישי לעשות זאת.

עוד זאת כדאי לציין כי המנ"ח במצוה ת"ר גם לפי צידודו האמור, בנושא המדובר, מכל מקום מדגיש שיש מיהת חילוק
בזה בין טריפה לבין מי שחייו חיי שעה בלבד אבל איננו טריפה, ושרק בטריפה הוא צידודו להתיר, כי טריפה יותר קל

בזה מכיון שחתוכים סימני דחיותא ...

כי גם הוא בעצמו איננו בעלים על חייו

K.

ברצוני להבהיר גם זאת כי ניתוק ממכונת ההחייאה באיזה צורה שהיא לא נחשב כגורם למיתה אלא כממית בידים, היות
שבניתוק המכונה הלה מת מכח ראשון

L.

הנה למדנו מדברי היד רמה דאפילו אם פעולת ההמתה באה עם הסרת גורם חיצוני, **מכל מקום אם תהליך פעולת**

ההמתה מתחילה מיד עם סילוק הדבר החוצץ - אזי הגם שאיננו עושה הפעולה בגוף הדבר שממית, אלא מסיר הדבר
החוצץ מפני הדבר הממית מלבוא, מכל מקום לא הוי זה בגדר גרמא בלבד, אלא נחשב זה שפיר גירי דיליה מכיון שזה
בא מיד לאחר מיכן, ודינו איפוא כרוצח לחייבו על כך.

נלמד על כן מהאמור דמי שמנתק מכונת ההחייאה מן החולה וכתוצאה מזה הוא מת, דנחשב הדבר כממיתו בידים כי
זהו גירי דילי' ולא רק גרמא בעלמא וכנ"ל.

M.

כך מביא הדרכי תשובה ביו"ד סימן קנ"ה סק"ו בשם הגאון הגרש"ק ז"ל שהעלה דכל שאינו יכול לחיות מחמת חולי זו
י"ב חדש וסופו למות מחולי זה בתוך י"ב חדש - לא נחשב חייו רק לחיי שעה ע"ש.

N.

**[ואפילו אילו היתה מכונת ההחייאה שייכת להבעל חיי שעה, ג"כ יש מקום להסתפק אם מחויבים משום כך, או
כגוף שלישי, להקדים לתת בה את הטיפול להחיי שעה, מכיון שההצלה היא בודאי רק לחיי שעה בלבד, ולא קיימת כל
ספק להצלה לחיי עולם.]**

0.

שו"ת ציץ אליעזר חלק יט סימן א

ונראה לי ליישב זה בהקדם שאלה אחת למעשה שנשאלתי לאחרונה מהרופא המכובד חכם ורבי יתקרי פרופ' אברהם ס. אברהם שליט"א ומה שנראה לי בפתרונה.

וז"ל שאלתו:

מה הדין לגבי לא תעשה שאין בו מעשה,

האם דינה כלא תעשה שיש בה קום ועשה וצריך ליתן כל ממונו, או האם דינה כעשה וצריך ליתן רק עד חומש, וראיתי בשדי חמד (בחלק דברי חכמים סי' ל"ט) שמביא מחלוקת גדולה בין הפוסקים, וכן ראה בדרכ"ת (סי' קנ"ז ס"ק ט"ז), ופ"ת שם סק"ד).

אך מן הסברא נראה שבלאו דלא תעמוד כו"ע לא פליגי דצריך.

...

לאור האמור אני מסכם אודות השאלה שנשאלתי להלכה למעשה, ואומר,

דמכיון שהרופא עלול לאבד את פרנסתו ורשיונו אם לא יציית לחק המדינה בזה –

אם כן מותר לו לעבור על הלאו של לא תעמוד על דם רעך שהוא לאו שאין בו מעשה ולא לבצע פעולת החייאה.

3.

שו"ת שבט הלוי חלק ו סימן רמב

A.

ומה דהעיר ממש"כ המנ"ח שהרודף את הטרפה אסור להרוג את הרודף והעיר גם מדברי הגאון אחיעזר חיו"ד סי' ט"ז בזה – גם מזה אין שום דמיון דכל דין רודף חידוש הוא וכזה לא חידשה תורה גם ברודף להרוג שלם בידיים מפני הצלת הטרפה.

ומה דהעיר ממש"כ המנ"ח מצוה ל"ב ועיין מצוה רצ"ו - ות"ר דנסתפק לו אם מותר לחלל שבת עבור טרפה, הנה כבר הלכה יוצאת לישראל דמותר לחלל שבת גם על טריפה.

B.

הנה הנוב"י הוא האוסר והכי נראה,

C.

מיהו כ"ז כשישנם כבר ב' החולים לפנינו, ועדין לא נתנו מכוונה הנ"ל לבעל חיי שעה, אבל שנפסוק שיחושו בב"ח שאפשר שיבא חיי עולם שאינו עדין לפנינו, משא"כ הטרפה שהוא חיי שעה לפנינו, ואפשר להאריך ימיו ושעותיו (בלי יסורים גדולים) –

בזה לכאורה פשיטא דחיי שעה קודם, דעל חולה שהוא לפנינו חל הדין דלא תעמוד על דם רעך, אבל מה שעדין אינו לפנינו, אף על פי שלפי המציאות עלול שיבא - מכ"מ פשיטא דלא חל ע"ז דין דלא תעמוד על וגו'.

ומש"כ בסתירת החזון איש במש"כ בליקוטים ב"מ ס"ב ע"א דמי שיש בידו קיתון של מים והוא א"צ לו, ולפניו חיי עולם וחיי שעה דיתן לחיי עולם, וסותר למש"כ בגליון לס' הגר"ח הלוי' הל' יסוה"ת דיתן לשניהם –

הנה מש"כ בב"מ דיתן לחיי עולם הכי נראה, ואם יתן לשניהם שניהם ימותו.

דכמו שיש כלל שחייך קודמים - ה"נ יש כללים אחרים לענין הקדמות הצלה, כאשר כתבתי למעלה ע"פ משנתינו דהוריות י"ג ע"א,

זה הנלענ"ד לפי השקפה ראשונה, ולקצר אני צריך.

הדוש"ת ומצפה לישועת ה'

4.

שו"ת משנה הלכות חלק יז סימן קעה

A.

ולפענ"ד דבריו תמוהין מאד,

דודאי כשיש לפנינו שני חולים ודאין ואין לנו רפואות רק לאחד - לא נניח שתיהן למות ח"ו, ודרכיה דרכי נועם,

B.

ועכ"פ כיון דטריפה אין נהרגין עליו - מסתמא גם לענין להצילו נמי שלם קודם

ומבואר מדבריו ז"ל כדעת המנ"ח דטריפה מצילין עצמו בו,

וגדולה מיניה והוא כדעת הגר"י פיק ז"ל דכיון שמותר להרגו מצילין בו מי שחייבים על הריגתו ודלא כנוב"י,

אלא דהמאירי לא הביא ראיות לזה אלא כתב שנראה לו כן,

ועיין רמב"ם פ"ה מהל' יסה"ת הל' ה' ובכ"מ שם בשם הרשב"א ועיין דג"מ יו"ד קנ"ז סק"א,

ומדברי המאירי הנ"ל ראייה גדולה לדברי האור גדול סי' א' דשרי להציל עצמו מסכנה ע"י שיהרוג את הטריפה

וצ"ע.

C.

ועל הטריפה נמי איכא מצוה זו, כיון דטריפה מחויב במצות כמו שלם,

וכיון דהשלם מחויב להציל את השלם משום לא תעמוד על דם רעך ועוד,

והרי גופו של אדם קנינו של הקדוש ברוך הוא הוא' ועל כל אחד יש חיוב זה,

וכיון שהוא קודם - גם הטריפה מחויב במצוה זו,

וכ"ש כשאנו עושה כלום להטריפה, כבנ"ד שאינו אלא מונע ממנו המכונה בשביל ליתן לאדם אחר להצילו, ודאי

ליכא בזה איסור.

D.

צ"ב מה הוא הנקרא חיי שעה,

וקצת אחרונים ביארו דהשיעור של חיי שעה הוא שנה שלמה

...

**ונמצא לפ"ז דבענין טריפה א"א להשתמש רק בלשון מושאל,

**אבל קשה להחליט דעל כל הני שהם טריפות מדין תורה כטריפות דבהמה בכולם הדין דמותר להרגן כדי להציל עצמו

או אחרים השלמים וכנ"ל,

ואי נימא כדעת ר"ת דטריפה יכול לחיות - א"כ אתי שפיר,

אלא דא"כ נפל פיתא בבירא, דיהיה תלוי הכל באומדנא דרופא, וגם לפי האדם והזמן והמקום,

דבמקום שיש רופאים מומחים ורפואות טובות ויכולין לרפא גם הטריפות - יהיה אסור להורגם להציל עצמו,

ובמקום דליכא רופא מומחה - יהי' מותר, וצ"ע כשלפנינו רק הטריפה שיש בו סכנה, ואין שני

וחייבין אנו להאריך חיינו ככל האפשר,

וכיון שאין כאן לפנינו חולה שהוא שלם - חל הטיפול על האי טריפה, והאיך נמנע ממנו הרפואה השייכת לו,

הן מצד הדין והן מצד הנימוס.

. . . נע"כ דלא חיישינן מה שיש בעולם רק מה שהוא לפנינו . . . וודאי דגם טריפה, כל רגע שחי, הוא נחת רוח להקב"ה,

ועכ"פ הוא בר מצוות וישוב העולם.

אלא דלאחר כל הדברים האלה

עומדים לנגדינו דברי ידי"נ פוסק הדור הגה"צ קדוש יאמר לו ר' שלמה זלמן אויערבאך (שליט"א) [זצ"ל] שכתב שיתכן

שהחלטת הבית החולים נכונה היא אם באמת כדבריהם . . .

ואשר נלפענ"ד דבאמת יתנו המכונה להחולה הבא ראשון ואפילו הוא טריפה כל זמן שאין כאן שלם -

הרי החיוב עלינו להצילו כמו שיש חיוב עלינו להציל את השלם, דפק"נ אחת היא בין שלו ובין של השלם,

אלא שפק"נ של חיי עולם דוחה לפק"נ של חיי שעה אם יתרמו אהדדי, אבל כל זמן שליכא לפנינו רק פק"נ של חיי שעה - חייבים לטפל בו. אלא שאם יבא אח"כ פק"נ של חיי עולם ואין לנו רק מכונה אחת – אז נכנסנו בשאלה חדשה כדת מה לעשות . . .

ואשר נלפענ"ד בס"ד להלכה במציאות הזאת
דלא מיבעיא לדעת המאירי ודעימיה דאדם יכול להציל עצמו מן הסכנה אפילו בהריגת הטריפה, ולא דוקא עצמו אלא ה"ה אחרים . . . א"כ הרי מותר להוריד המכונה מהטריפה ולהציל את השלם ואין כאן שום עוולה, אלא נלפענ"ד דאפילו לדעת הנוב"י ודעימיה דס"ל דאסור להרוג את הטריפה כדי להציל השלם, ולא מצינו דבר זה בעולם שהתורה התירה להרוג את הטריפה בשביל להציל את השלם (ובאמת כי המאירי ג"כ לא אמר אלא יראה לי)

וגם דבר זה הוא נראה זר בעיני ההמון ודרכיה דרכי נועם,
מ"מ נלפענ"ד דדוקא להרוג את הטריפה אסור להנוב"י.
**אבל נטילת המכונה - גם הנוב"י מודה דכל שיש לפנינו אדם השלם - מותר ליקח המכונה ולהציל את השלם, דלא כתב הנוב"י רק דלא שמענו מעולם שיהא מותר להרוג את הטריפה . . .
א"כ פשוט היכא דאינו הורג בידים הטריפה, אלא לוקח המכונה כדי להציל השלם והטריפה אפשר שממילא ימות או שלא ימות בלי מכונה זו - גם הנוב"י מודה דמותר, דאז גבי טריפה הו"ל שאינו מציל בשב ואל תעשה.

וכבר כתבתי (משנה הלכות ח"ז סי' רפ"ז ולקמן בכרך זה סי' ק"פ)
וכן שמעתי מגדולי מורי הוראה
במי שר"ל נוטה למות והרופאים שמו עליו מכונה של חמצן וכדומה כדי להאריך חייו –
אם הוא בצער גדול ולפי כל האומדנות חי לא יחיה עוד, אלא שמאריכים לו צערו וגסיסתו –
מותר להעביר המכונות ולא הוה בכלל מעצים עיניו ח"ו אלא הוה בכלל מסיר דבר המונע הגוסס מלמות,
עיין רמ"א יו"ד סי' של"ט ובט"ז שם ס"ק א'
ובבית לחם יהודה לענין כרים של נוצות של עופות וחתיכת מלח על לשונו להאריך חייו,
והעיקר שכל שאינו מקרב המיתה ח"ו בשום דבר רק שמסיר ממנו מה ששם עליו להאריך חייו - אינו בכלל מקרב מיתתו ע"ש,
ובפרט בנטילת המכונה, שבדאי לא ימות מיד, אלא אם יקחו המכונה במשך הזמן יקשה לו הנשימה הטבעית ובמשך הזמן ימות, -

וגם אין לחוש שמא בשעת נטילת המכונה ממש תצא נשמתו של הטריפה
חדא דיש לן שיטת המאירי דמותר אפילו בידים להרגו כדי להציל אחרים,
ועוד דעל פי רוב ורובא דרובא לא ימות באותו רגע ממש ויש כאן ספק ספיקא להקל,
וגם דאעפ"כ כה"ג לא מקרי הורג בידים כיון שאינו אלא נוטל המכונה וממילא מת,
*****רק שצריך לכוין שלא להזיז אותו כפי האפשר וכמו שכתב הרמ"א בגוסס

איברא
דלעצם הדין לנתק מכשיר החייה
כל שלא ימות המת בשעת מעשה – יש לומר דלא מקרי רוצח,
דדוקא המנתק מהחולה אויר טבעי וכגון שמונח בביתא דאשישא והדליק בו נר וכיוצא בו שהוציא ממנו האויר הטבעי
חייב, דבשעת מעשה כבר התחיל ברציחה,
ועיין יבמות קכ"א ע"א מאי בינייהו דשחטיה בביתא דשישא ופרכיס א"נ דשחטיה בברא ולא פרכיס,
אבל המנתק מכונה שמפיח בו אויר ע"י זרם הזורם בו ההנשמה שלא כדרך הטבע והוא מונע זאת ממנו אולי לא
הוי אלא בגדר שב ואל תעשה, שהרי לא עשה לו פעולה שיוקצר חייו כי החולה כבר א"א לו לחיות בדרך הטבע בלי

המכשיר, ובכל רגע הזרם מזרים ההנשמה שלא כדרך הטבע, וזה שנתקו לא עשה כי אם שלא יתארך חייו יותר בכח המכשיר, ולא מצינו שיהא זאת נחשב כרציחה בשום מקום, ולדוגמא אם בא רופא לחולה שיש בו סכנה ומזריק בו זריקה של אדראנאלין ובא אחד ועשה נקב במחט הזריקה ויצא הסערום - שודאי עשה מעשה רציחה, ומ"מ אינו חייב מיתה. ומעכ"ת שם הביא דברי התוס' (סנהדרין ע"ז. ד"ה כפתו) דטעם דכפתו ומת ברעב פטור - היינו משום שעדיין אין הממית בעולם, ומבואר דהיכא דהממית כבר בעולם - היה חייב אף בכה"ג דכפתו, ולכן זה שלקח המכונה, כל שלא מת מיד - א"כ ההתחלה של מיתה לא התחיל הוא, וגם לא מת מיד, אפשר דכה"ג פטור, ודו"ק